

Analysis of Perceptions about School Principal Concepts: Example of a Participant Dictionary Phenomenon Ekşi Sözlük

Metin Kaya¹

¹ Bayburt University, Bayburt, Turkey, metinkaya439@gmail.com

To cite this article:

Kaya, M. (2020). Analysis of perceptions about school principal concepts: Example of a participant dictionary phenomenon Ekşi Sözlük. *Eurasian Journal of Teacher Education*, 1(1), 70-81.

Received: 04.17.2020

Accepted: 05.10.2020

Abstract

The aim of this study is to examine the perception of social media (ekşi sözlük) towards the concept of school principal. This study was designed according to the document analysis method, which is one of the qualitative research methods. The data of this study were accessed from the ekşi sözlük social networking site. The data of this study cover between 2005-2019. A total of 37 comments on the principal are included in the analysis. Content analysis technique was used in the analysis of the data. Frequency analyzes are presented in the presentation of categories and themes. In the light of the findings of this study, it was found that the school principal was perceived negatively in terms of personal characteristics in social media. In social media, it was found that the professional characteristics of the school principal were emphasized more frequently than the personal characteristics. Also, in the light of the findings of this study, it was observed that there was no emphasis on the conceptual characteristics of school principals on social media.

Keywords: Ekşi sözlük, Social media, School principal.

Article Type:

Original article

Acknowledge:

Ethics Declaration:

This study was prepared in accordance with scientific ethic rules.

Okul Müdürü Kavramına Yönelik Algıların Analizi: Bir Katılımcı Sözlük Fenomeni Ekşi Sözlük Örneği

Öz

Bu araştırmanın amacı okul müdürü kavramına yönelik sosyal medyanın (ekşi sözlük) algısını incelemektir. Bu araştırma nitel araştırma yöntemlerinden doküman analiz yöntemine göre tasarlanmıştır. Bu araştırmanın verilerine ekşi sözlük sosyal paylaşım sitesinden erişilmiştir. Bu araştırmanın verileri 2005-2019 yılları arasında kapsamaktadır. Okul müdürlüğüne ilişkin toplam 37 yorum analize dahil edilmiştir. Verilerin analizinde içerik analiz tekniği kullanılmıştır. Kategori ve temaların sunumunda frekans analizleri sunulmuştur. Araştırma bulguları ışığında, sosyal medyada okul müdürlerinin kişisel özellikler bakımından sıklıkla olumsuz algılandıkları belirlenmiştir. Bununla birlikte, sosyal medyada okul müdürünün mesleki özelliklerine kişisel özelliklerden daha sık vurgu yapıldığı tespit edilmiştir. Ayrıca araştırma bulgularında, sosyal medyada okul müdürlerinin kavramsal özelliklerine vurgu yapılmadığı da gözlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Ekşi sözlük, Okul müdürü, Sosyal medya

Giriş

Günümüz toplumu bilgi ve iletişim teknolojisi ile iç içedir. Bilgi ve iletişim teknolojileri araçları arasında yaygın kullanılan araçlardan biri internettir. İnternet aracılığı ile insanlar, topluluklar ve farklı kültürler eş zamanlı ve ardışık zamanlı etkileşim halindedir. Bu etkileşim insanların, toplulukların ve toplumların yaşayış biçimlerini şekillendirmektedir (Özmen, Aküzüm & Sünkür, 2012). Öte yandan internet teknolojisinin gelişmesi ile birlikte sosyal paylaşım siteleri (sosyal medya) yaygın olarak kullanılmaya başlanmıştır. Bu sosyal paylaşım sitelerine youtube, twitter, facebook, ekşi sözlük, uludağ sözlük örnek olarak verilebilir (Öztürk & Talas, 2015). Sosyal paylaşım siteleri insanların duygu, düşünce ve deneyimlerini yansıttıkları bir ortamdır. Bilgiye erişmek isteyen bireyler çeşitli sosyal paylaşım sitelerinden faydalanmaktadır. Bu bilgiye erişim etkinliği bireylerin duygu ve düşüncelerini de etkilemektedir (Tokel, Başer & İşler, 2013).

Sosyal paylaşım siteleri herkesin kolaylıkla erişebileceği sitelerdir. Sosyal paylaşım siteleri, kullanıcılarının bir konuya ilişkin içerik üretebildikleri sanal bir ortamdır (Öztürk & Talas, 2015). Sosyal paylaşım siteleri kişilerin toplumsal olay ve olgulara yönelik duygu ve düşüncelerini yansıttıkları ortamlardır (Gürel & Yakın, 2007; Şeşen, Soran & Caymaz, 2014). Sosyal paylaşım siteleri katılımcıları toplumsal faaliyet alanları olan sanat, ticaret, ekonomi, güvenlik, eğitim ve diğer birçok sahada içerik üretmektedir. Eğitim sahasına ilişkin olay, olgu kavram ve değerlere ilişkin içerik üretmektedirler. Öte yandan eğitime ilişkin temel kavramlar ve değerler değişmektedir. Bu değişim okulun iç paydaşlarının algılarına yansıdığı gibi dış paydaşlarının algılarına da yansımaktadır. Sosyal paylaşım sitelerinin ürettiği içerikler okulun dış paydaşlarının algılarına yansımaktadır. Eğitime ilişkin temel kavram ve değerlere ilişkin olarak okulun dış paydaşlarının algılarının belirlenmesi gerekir.

Türkiye’ de en sık ziyaret edilen sosyal paylaşım siteleri sırasıyla birinci google.com, ikinci youtube.com, üçüncü facebook.com... on ikinci sırada iseeksisozluk.com siteleri gelmektedir (IAB Türkiye İnternet Ölçümleme Araştırması Gemius, 2019). Sosyal paylaşım siteleri içerisinde ekşi sözlük, benzeri katılımcı sözlük siteleri içerisinde birinci sırada yer almaktadır. Eğitim alanına ilişkin temel kavramlara yönelik bireylerin duygu ve düşünceleri de ekşi sözlük gibi katılımcı sözlüklere yansımaktadır. Ekşi sözlükte eğitim alanına özgü temel kavramlardan biri olan okul müdürlüğü kavramına yönelik içerik üretilmektedir. Okul müdürlüğü kavramına yönelik üretilen bu içerikler okulun dış paydaşlarının algılarını yansımaktadır. Okul müdürü kavramına yönelik okulun dış paydaşlarının algısının belirlenmesi gerekir.

Katılımcı Sözlük ve Ekşi Sözlük

Sözlükler tarih boyunca çeşitli aşamalardan geçmiştir. Bu aşamalar ilkçağda kullanılan tablet sözlükler, basılı olmayan sözlü sözlükler, basılı sözlükler ve dijital sözlükler olarak

sınıflandırılmaktadır. Dijital sözlükler ise statik ve katılımcı(dinamik) sözlükler olarak sınıflandırılmaktadır (Boz, 2015).

Katılımcı sözlük; web üzerinde yer alan dinamik sözlüklerdir. Yazarlar arasında karşılıklı etkileşime dayalıdır (Duman & Özdoğru, 2018). Bu özelliği ile diğer sözlüklerden ayrılır (Duman & Özdoğru, 2018). Katılımcı sözlüklerde herhangi bir konuya, kavrama, olaya, kişiye ilişkin başlıklar (entry) açılmaktadır. Açılan bu başlıklar altında sözlük yazarları ansiklopedik bilgiler sunmanın yanında kendi yorumlarına dâhil ederek konu, kavram, olay veya kişileri tanımlamaktadırlar (Şantaş & Kahraman, 2017). Başka bir ifade ile sözlük yazarları kişisel deneyimlerini başlıklar altında sunmaktadır. Web teknolojisindeki gelişimlere paralel olarak katılımcı sözlük 1999 yılından itibaren gelişmeye başlamıştır (Gürel & Yakın, 2007). Bu katılımcı sözlüklere ekşi sözlük, uludağ sözlük, inci sözlük, dünya sözlük, gezgin sözlük örnek verilebilir (Duman & Özdoğru, 2018).

Katılımcı sözlükler içerisinde Türkiye bağlamında ekşi sözlük ön plana çıkmaktadır. Katılımcı sözlükler iletişim araçları olmanın yanında üretim araçlarıdır. Katılımcı sözlükler aynı zamanda bir konuya ilişkin içerikte üretmektedirler. Ekşi sözlük, "kavram, terim ve kişilerle ilgili bilgi, deneyim, gözlem, yorumların üretildiği ve paylaşıldığı bir interaktif veri tabanı" olarak tanımlanmaktadır (Gürel & Yakın, 2007). Ekşi sözlükte birçok alana, konuya, probleme, olaya ve kişilere ilişkin tanımlamalara yer verilmektedir. Bu konulardan bazıları da eğitim sahasına ilişkin konulardır. Ekşi sözlük okul müdürü kavramına ilişkin yorumlara yer vermektedir. Ekşi sözlüğün okul müdürüne ilişkin tanımlamalar veya okul müdürüne ilişkin ürettiği içerikler okulun dış paydaşlarının algılarını yansıması açısından önemlidir.

Okul Müdürü

Okullar; eğitim ve öğretim faaliyetlerinin planlı, programlı ve sistemli olarak yürütüldüğü yaşam alanları olarak tanımlanmaktadır (Döş, 2013). Bu yaşam alanı kamusal bir niteliktedir. Bu yönüyle okullar toplumsal kurumlardır. Bireyin ve toplumun eğitim ve öğretim ihtiyacının karşılandığı örgütlerdir (Şen, 2017). Okulun kendine özgü bir kültürü vardır; bu kültür okul kültürü olarak tanımlanmaktadır. Okul kültürü, okula özgü normlar değerler, ilkeler, semboller ve inançlar bütünüdür (Şişman, 2007). Okulu temsil eden önemli bir sembol ise okul müdürüdür. Okul müdürü okulun amaçlarının gerçekleşmesinden sorumlu eğitim yöneticidir. Okul müdürü eğitimsel amaçlar doğrultusunda eğitim ve öğretim faaliyetlerini düzenler (Balyer, 2012).

Okul Müdürlerinin Kişisel ve Mesleki Özellikleri

Okul müdürlerinin özellikleri insancıl, teknik ve kavramsal özellikler olarak sınıflandırılmaktadır (Bursalıoğlu, 2012; Ağaoğlu, Altınkurt, Yılmaz & Karaöse, 2012). Okul müdürünün insancıl özellikleri aynı zamanda kişisel özellikleri olarak ifade edilmektedir. Okul yöneticisinin kişisel özellikleri kişiliği ve diğer insanlarla ilişkisini kapsamaktadır. Bireyi ve grupları anlama, onları motive etme, işbirliği yapma etkili bir okul müdürünün temel kişisel özellikleri içerisinde yer almaktadır (Töremen & Kolay, 2003). Okul müdürlerinin teknik özellikleri mesleki özelliklerini kapsamaktadır. Etkili bir okul müdürü örgütsel planlama, bütçeleme, örgütleme, yöneltme, denetim becerilerine sahiptir (Karakuş & Töremen, 2006). Okul müdürlerinin kavramsal özellikleri ise içerisinde bulunduğu eğitim ortamında yaşanan olay ve olguları anlama, açıklama ve yorumlama becerilerini kapsamaktadır (Töremen & Kolay, 2003).

Aydın (1998) okul müdürünün özelliklerini etkili iletişim kurma-etkili biçimde çalışma, örgüt yönetimi, öğretim programlarının yönetimi, mesleğe hizmet ve okul binası hazırlama boyutlarından oluşmaktadır. Bu boyutlardan iletişim kurma-etkili biçimde çalışma; okul müdürünün iletişim becerisi, takım çalışması, planlı çalışma, çalışanları motive etme ve ödüllendirme işlerini vurgulamaktadır. örgüt yönetimi boyutu; okul müdürünün örgüt ve yönetime ilişkin, okul müdürünün rolleri ve sorumluluklarına ilişkin ve okul yönetimi yönelik mevzuata ilişkin bilgi ve becerileri vurgulanmaktadır. Öğretim programları yönetimi boyutu; eğitim ve öğretim programının uygulanması ve eğitim öğretim programlarının uygulanması yönelik ortamın düzenlenmesi ve denetlenmesini kapsamaktadır. Mesleğe hizmet boyutu; okul müdürlüğü ve öğretmenlik mesleğine yönelik bilimsel yayınları takip etmesi, bilgi ve

deneyimlerini paylaşması ve mesleki kurumlarla işbirliği konularını kapsamaktadır. Etkin okul binası hazırlama boyutu ise okul binasının eğitim öğretime elverişli ve etkin bir durumu getirilmesi için okul ve çevresi ile ilgili işleri kapsamaktadır.

Şişman ve Turan (2004) okul müdürlerinin kişisel ve mesleki özelliklerini aşağıdaki gibi ifade etmektedirler:

- Okul müdürleri zamanlarının büyük çoğunluğunu öğrenme konularına ayırır ve öğrenme liderliği yaparlar.
- Öğrenci ve öğretmenlere sevgi ve güven beslerler.
- Okullarda işbirliğine dayalı etkili çalışma ortamı hazırlarlar.
- Okulu bir bürokratik kurum olmaktan öte bir misyonu gerçekleştiren araçlar olarak görürler.
- Okulu geliştirme ve iyileştirmede stratejik bir lider rolü sergilerler.

Bayer'e (2012) göre okul müdürünün rolleri aşağıdaki gibidir:

- Herkes için öğrenmeyi gerçekleştiren öğretim liderlidir.
- Okul ile aile ve çevre arasındaki ilişkileri yöneten bir toplum lideridir.
- Okulun vizyonunu gerçekleştiren vizyoner bir liderdir.
- Okuldaki insanların bilgi ve becerisini artıran ve okulun değişik birimlerini bir arada tutan örgütsel mimardır.
- Okuldaki insan potansiyelini ve okulun kurumsal kültürünün geliştiren rehberdir.
- Öğretim ortamını zenginleştiren ve öğretmenleri motive eden destekleyici bir liderdir.
- Ailelerin ve toplumun öğrenciler ve okulla ilgili güvenlik endişelerini gideren bir güvenlik uzmanıdır.
- İşbirliği süreçlerinin işleten ve okul işlerini düzenleyici kolaylaştırıcı bir liderdir.
- Önceden belirlenmiş amaçlar doğrultusunda öğretimsel etkinlikleri ve okuldaki diğer iş ve işlemleri denetler.
- Öğretim etkinlikleri ve okulun diğer iş ve işlemlerini ilişkin etkin bir zaman yönetimi stratejisi geliştirir.
- Okulun amaç ve hedeflerine ulaşması için öğretim programlarının yürütülmesini sağlar.

Etkin okul müdürleri öğretimsel lider, arabulucu ve problem çözücü, çalışma ortamında etkili iletişim ortamı hazırlayan, açık ve makul disiplin ortamı kuran, okulun akademik başarısının artırılmasına yönelik ortak vizyon oluşturan yöneticilerdir (Gürbüz Erdem & Yıldırım 2013). McEwan (2018) ise etkili okul müdürlerinin iletişim uzmanı, eğitimci, vizyon sahibi, kolaylaştırıcı, değişim uzmanı, okul kültürünün mimarı, motive edici, üretken özelliklere sahip yöneticiler olduğunu vurgulamaktadır.

Araştırmanın Önemi

Literatür incelendiğinde okul müdürlerini tanımlamaya yönelik metafor analiz çalışmaları yapılmıştır (Aslan, Bilgili & Kaya, 2018; Korkmaz & Çevik, 2018). Bu çalışmalar öğrenci, öğretmen, aday öğretmen ve okul müdürünün algılarına dayalı analizlerdir. Okul müdürü kavramına yönelik sosyal medyanın yansıttığı görüşler incelenmemiştir. Sağlık çalışanlarına (hekim, hemşire ve eczacı) yönelik algılar sosyal medya içerikleri üzerinden incelenmiştir (Şantaş & Kahraman, 2017). Bunun yanında muhasebeci ve muhasebe kavramlarına yönelik algılar sosyal medyanın sunduğu veriler üzerinden araştırılmıştır (Akpınar & Yıldız, 2018). Erdem ve Bardak (2010) ise Türkiye'deki yönetim ve organizasyon otoritesine yönelik algıları sosyal medya üzerinden incelemişlerdir. Bunun yanında eğitim alanına ilişkin olarak Gürsel ve Ünal (2015) ise öğretmenler odası kavramına yönelik algıları sosyal medya üzerinden araştırmışlardır. Sözü edilen bu çalışmalar ekşi sözlüğün ürettiği içerikler üzerinden gerçekleştirilmiştir Sosyal medya üzerinden okul müdürünü tanımlamaya yönelik algıların incelendiği araştırmalara rastlanmamıştır. Bu çalışmanın bulguları sosyal medyada okul müdürü kavramına yönelik

algıların belirlenmesi açısından önemlidir. Öte yandan bu çalışma okul müdürüne yönelik algıların okulun dış paydalarının algılarına göre belirlenmesi açısından önemli olduğu düşünülmektedir.

Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın amacı okul müdürü kavramına yönelik sosyal medyanın (ekşi sözlük) verilerini analiz etmektir. Bu amaç doğrultusunda aşağıdaki sorulara cevap aranmıştır:

1. Sosyal medyadaki algılara göre okul müdürünün kişisel özellikleri nelerdir?
2. Sosyal medyadaki algılara göre okul müdürünün mesleki özellikleri nelerdir?

Yöntem

Araştırma Modeli

Bu araştırma, ekşi sözlük yazarlarının okul müdürlüğü kavramına yönelik algılarını belirlemek amacıyla, nitel araştırma yöntemlerinden doküman analizi yöntemine göre tasarlanmıştır. Doküman analiz yönteminde incelenen olay ve olguya ilişkin belgeler sistematik olarak incelenir (Şimşek & Yıldırım, 2011; Merriam, 2013). İncelenen olay ve olguya ilişkin belgeler çeşitli formlarda olabilir. Bu formlar sesli, yazılı ve görsel kayıtlardır (Karataş, 2015). Bu çalışmada doküman olarak ekşi sözlük web sitesinin okul müdürlerine yönelik ürettiği başlıklar doküman olarak incelenmiştir.

Verilerin Toplanması

Bu araştırmanın verilerine ekşi sözlük sosyal paylaşım sitesinden erişilmiştir. Anahtar kelime olarak okul müdürü kelimesi kullanılmıştır. Okul müdürü başlığı (entry) altında 49 yorum üretilmiştir. Bu üretilen yorumların 12'si hakaret ve küfür içerikli olduğundan analize dahil edilmemiştir. Okul müdürüne ilişkin toplam 37 yorum analize dahil edilmiştir. Okul müdürü kavramına yönelik sözü edilen veriler 06.07.2005 ile 25.10.2019 yılları arasında kapsamaktadır.

Veri Analizi

Verilerin analizinde içerik analizi tekniği kullanılmıştır. İçerik analizi tekniğinde birbirine benzeyen veriler aynı kategori veya temalar altında toplanır (Karataş, 2015). Böylelikle incelenen konuya ilişkin açıklayıcı kavram ve temalara erişilir. İçerik analizinde temel amaç verileri açıklamaya yardımcı kavramları ve ilişki ortaya koymaktır (Büyüköztürk, Çakmak, Akgün, Karadeniz & Demirel, 2017).

İşlem

Analize dahil edilen 37 yorum okunmuş ve bir izlenim elde edilmiştir. Daha sonra bu yorumlar cümle cümle analiz edilmiş ve kategoriler oluşturulmuştur. Kategorilerin birbirleri ile benzerliklerine göre alt temalar oluşturulmuştur. Alt temalar ise kişisel özellikler ve mesleki özellikler teması altında toplanmıştır. Analiz sonucu belirlenen kategorilere, alt temalara ve temalara ilişkin frekans tablosu oluşturulmuştur. Araştırmanın güvenliği ve geçerliği bağlamında analiz boyunca kategoriler ve alt temalar arasında sürekli karşılaştırmalar yapılmıştır. Sürekli karşılaştırmalarda kategorilerin benzerlikleri ve farklılıkları dikkate alınmıştır.

Bulgular

Bu bölümde okul müdürü kavramına ilişkin bulgulara yer verilmiştir. Tablo 1'de okul müdürünün kişisel ve mesleki özelliklerine ilişkin frekans analizi sunulmuştur.

Tablo 1.

Okul müdürü kavramına yönelik frekans analizi

Tema	Alt tema	Kategori (f)	f
Kişisel özellikler	olumlu	disiplinli (f=1), ilgi çekici (f=1), sorumlu (f=1), kişilik biçimi (f=1), uyarıcı (f=1)	5

	olumsuz	bencil (f=4), vizyonsuz (f=3), baskıcı (f=2), konformist(f=1), güvenilmez (f=1), duygusuz (f=1), korkutucu (f=1), statü düşkünü (f=1)	13
Top			18
Mesleki özellikler	İnsanlarla ilişki	demeç verme (f=5) iletişim kurulamama (f=1) motivasyon faktörü (f=1) karara katılımı önemsememe (f=1)	8
	görev ile ilişkiler	görevi kötüye kullanma (f=2), denetleyici (f=1), imza işi yapar (f=1), işletme yöneticisi (f=1), rehberlik yapmama (f=1), disiplini sağlama (f=1)	7
	örgüt ile ilişkiler	Örgütsel statü (f=6) ataması yanlı (f=3) , okulun vizyonu (f=1), etkili okul faktörü (f=1)	10
Top			25

Okul Müdürü ve Kişisel Özellikleri

Kişisel özellikler teması, olumlu ve olumsuz kişisel özellikler olmak üzere iki ayrı alt temadan oluşmaktadır. Olumlu özellikler alt teması sorumluluk sahibi, uyarıcı, ilgi çekici, disiplinli ve kişilik biçimi kategorilerinden oluşmaktadır. Kategorilere ilişkin doğrudan alıntılar aşağıdaki gibidir:

..., artı değer yaratmak adına tüm zamanını mı harcadığı pek anlayışamayan, ağır sorumluluk taşıyan kişidir (a20).

Öncelikle insan değil başka bir gezegenden geldiğine inandığım sadece iş unvanı değil bir kişilik biçiminin adıdır (a33).

...vali gelecek diye personelini düzgün giyinin diye uyaran kişidir (a34).

Çok ilginç insanlar olması bir kenara kimseye yaranamayan insanlardır (a4).

Olumsuz özellikler alt teması konformist, bencil, güvenilmez, vizyonsuz, duygusuz, korkutucu, empati yoksunu, statü düşkünü ve baskıcı kategorilerinden oluşmaktadır. Okul müdürün olumsuz kişilik özellikleri olumlu özelliklerine göre daha sık vurgulanmaktadır. Okul müdürlerinin olumsuz kişisel özellikleri içerisinde bencil olma ve vizyonsuz gibi özellikler ekşi sözlük yazarları tarafından daha sık ifade edilmiştir. Bu bağlamda ekşi sözlük yazarlarına göre okul yöneticilerinden daha paylaşımcı ve daha vizyoner liderlik davranışları sergilemeleri beklenilmekte olduğu söylenebilir. Kategorilere ilişkin doğrudan alıntılar aşağıdaki gibidir:

...tipik bürokrat kafalı, vizyonsuz, sığ, empati yoksunu, bencil, çapsız insan ... %99'u. %1 varsa da ben...(a36).

...egosunu yüksek kendisini okul sınırları içinde tanrı sanan şahıstır (a26).

45 dakika veda konuşması yapmaktan, tüm meslek hayatları boyunca bencilliklerinden kırılıp sonra (a10).

Okul Müdürü ve Mesleki Özellikleri

Mesleki özellikler teması insanlarla ilişki, görev ile ilişki ve örgüt ile ilişki olmak üzere üç ayrı alt temadan oluşmuştur. İnsan ile ilişkiler alt teması demeç verme, iletişim kuramama, motivasyon faktörü, karara katılımı önemsememe kategorilerinden oluşmaktadır. Okul müdürlerinin insanlarla ilişkiler alt temasında demeç verme özelliği diğer özelliklere göre ekşi sözlük yazarları tarafından daha sık vurgulanmaktadır. Bu bağlamda okul müdürlerinin iletişim becerilerinin önemi ekşi sözlük yazarları tarafından belirtilmektedir. Ayrıca ekşi sözlük yazarlarının görüşlerine göre okul müdürlerinden karara katılım ve etkin iletişim ortamı oluşturmaya yönelik davranışlar beklenilmektedir. Bu kategoriye ilişkin doğrudan alıntılar aşağıdaki gibidir:

...ilkokullarda sabah sabah bahçede toplanan öğrencilere nutuk çekenleri var (a36).

...öğretmenin taklidini koridorda diğer öğretmenlere yapabilecek kadar küçülmüş olanı da, öğretmenini mesleğine aşık edecek olanı da bulunan müdür çeşidi (a23).

...çiftliğin sahibidir... Sağlıklı iletişim kurmak neredeyse imkânsızdır, sabır ister (a6).

Görev ile ilişkiler alt teması görevi kötüye kullanma, rehberlik yapmama, denetleyici, imza işi yapar, işletme yöneticisi, disiplini sağlama kategorilerinden oluşmaktadır. Okul müdürlerinin görevle ilişkileri alt teması altında görevi kötüye kullanma özelliği ekşi sözlük yazarları tarafından daha sık vurgulanmıştır. Kategorilere ilişkin doğrudan alıntılar aşağıdaki gibidir:

...okulda fotoğrafçıdan tutun dergiciye kantinciden temizlik şirketine herkesten nemalanmak konusunda tereddütleri bulunmuyor (a15).

...öğretmene rehber olacak formasyondan yoksun olduklarından ilişkileri ders programı üzerinden yürütülür (a16).

..şu açıdan, sabahları rahat-hazır ol, kılık kıyafete bakar. Gerekli aksaklıkları söyler (a7)

Örgüt ile ilişkiler alt teması örgütsel statü, seçimi ve ataması yanlı ve okulun vizyonu kategorilerinden oluşmaktadır. Örgüt ile ilişkiler alt teması altında okul müdürünün örgütsel bir statü olma özelliği ekşi sözlük yazarları tarafından daha sık vurgulanmıştır. Kategorilere ilişkin doğrudan alıntılar aşağıdaki gibidir:

...öğretmenliği beceremeyen eğitim personelinin gözde pozisyonudur. İstisnaları vardır illaki...(a29).

...okulun vizyonudur. İşini iyi yapan müdür= iyi okul (a21).

...valilere bırakmak benim adamım, benim sendikalım gelecek demektir (a27).

Ekşi sözlük yazarları okul müdürlerinin mesleki özelliklerini kişisel özelliklerine göre daha sık vurgulamaktadırlar. Öte yandan ekşi sözlük yazarları okul müdürlerinin olumsuz kişisel özelliklerini olumlu kişisel özelliklerine daha sık vurgulamaktadırlar. Okul müdürlerinin mesleki özelliklerinin ön plana çıkması ve okul müdürünün olumsuz özelliklerinin ön plana çıkması ekşi sözlük yazarlarının okul müdürleri ile yakın ilişkileri olmamasından kaynaklanıyor olabilir. Başka bir ifade ile ekşi sözlük yazarları okulun dış paydaşları olmaları nedeni ile okul müdürü ile öğrenci, öğretmen gibi yakın ilişkiler kurmamalarından kaynaklanıyor olabilir.

Sonuç ve Tartışma

Bu araştırmada sosyal medya yazarlarının algılarına göre okul müdürleri kişisel özellikleri bakımından sıklıkla olumsuz algılandıkları sonucuna ulaşılmıştır. Örucü (2014) ve Yalçın ve Enginer (2014) yaptıkları araştırmalarda okul müdürlerine yönelik daha sık olumsuz tanımlamaların olduğu sonucuna ulaşmışlardır. Sözü edilen araştırmalar ile bu çalışmanın sonuçları örtüşmektedir. Yalçın ve Enginer (2012), Çobanoğlu ve Gökalp (2015), Akbaşı, Üredi, Yolcu ve Loğoğlu (2017) yaptıkları araştırmalarda okul müdürüne yönelik olumlu tanımlamaların daha sık olduğunu sonucuna erişmişlerdir. Fakat sözü edilen araştırmalarda okul müdürüne yönelik olumsuz tanımlamaların da önemli bir düzeyde olduğu tespit edilmiştir. Bu açıdan bakıldığında sözü edilen araştırmalar ile bu araştırmanın sonuçları kısmen örtüşmektedir. Okullar insan ilişkilerinin yoğun yaşandığı bir kurumlardır. Bu sebeple okul müdürlerinin kişisel özellikleri ön plana çıkmaktadır. Bu bağlamda Çağlar, Yakut ve Karadağ (2005) okul müdürlerinin kişisel gelişiminin önemini vurgulamaktadırlar. Okul müdürlerinin kişisel gelişimleri okuldaki insan ilişkilerinin gelişmesine aracı olmaktadır. Okullar insan ilişkilerinin yoğun yaşandığı kurumlardır. Bu sebep ile okul yöneticilerinin kişisel özellikleri ön plana çıkmaktadır.

Bu araştırmadan elde edilen sonuçlara göre sosyal medyada okul müdürlerinin daha çok mesleki özelliklerine vurgu yapıldığı sonucuna ulaşılmıştır. Akyol ve Kapçak (2017), Şahin ve Sabancı (2018) yaptıkları araştırmalarda, okul müdürlerinin mesleki ve teknik özelliklerinin diğer özelliklerden daha çok ön plana çıktığı sonucuna ulaşmışlardır. Bu sonuç yapılan bu araştırmanın sonuçları ile örtüşmektedir. Etkin bir okul yönetimi için okul müdürlerinin mesleki

gelişimi araştırmacılar tarafından vurgulanmaktadır (Polat, Uğurlu & Aksu 2018; Kasalak, 2020). Okul müdürlerinin mesleki gelişimleri okulun etkinliğinin artmasında önemli bir unsurdur.

Araştırmadan elde edilen bir başka sonuca göre sosyal medyada, okul müdürlerinin kavramsal özelliklerine vurgu yapılmadığı gözlenmiştir. Akyol ve Kapçak (2017), Yalçın ve Aysun (2012) yaptıkları araştırmalarda okul müdürlerinin kavramsal özelliklerine vurgu yapmaktadırlar. Bu çalışmanın sonuçları sözü edilen çalışmaların sonuçları örtüşmemektedir. Okul yöneticilerinin kavramsal özelliklerinin gelişimi içinde buldukları okulu bağlamıyla anlamalarını yardımcı olmaktadır. Böylelikle okulda karşılaşılan problemlere daha etkin çözüm önerileri geliştirebilmektedirler. Okul müdürlerinin kavramsal becerilerinin gelişmesi okulda karşılaşılan problemlerin etkin çözülmesinde önemli bir beceridir.

Okul müdürlerinin olumsuz algılanması altında yatan önemli sebeplerden birisi okul yöneticiliğinin meslekleşmemesinden kaynaklandığı düşünülebilir. "Meslekte öğretmenlik esastır" anlayışı okul müdürlüğü seçiminde ve atamasında temel ilkedir. Bu anlayış çerçevesinde okul yöneticileri deneme yanılma yöntemi ile yetişmektedirler (Ağaoğlu, Altınkurt, Yılmaz & Karaöse, 2012). Deneme yanılma yöntemi ile okul yöneticiliğine ilişkin bilgi ve becerileri kazanmak oldukça maliyetli bir yaklaşımdır. Bu anlayış etkin okul müdürü yetiştirilmesinde engel teşkil etmektedir. Çünkü okul müdürlüğü öğretmenlik bilgi, becerilerinin dışında yöneticiliğe özgü bilgi ve beceriler gerektirmektedir. Öğretmenlik mesleğine ilişkin yeterlilik çerçevesi MEB tarafından hazırlanmıştır (Tuğluk & Kürtmen, 2018). Öğretmenlik yeterlilikler öğretmenlerin kişisel ve mesleki özelliklerini kapsamaktadır. Bu çerçeve bağlamından öğretmenlere yönelik hizmet içi eğitim programları yürütülmektedir. Benzer şekilde okulların daha etkin yönetilebilmesi için okul müdürü yeterlilik çerçevesinin MEB tarafından hazırlanması gereklidir.

Öneriler

1. Okul yöneticilerin kişisel özelliklerinin gelişimi dikkate alınmalıdır. Bu bağlamda MEB hizmet içi eğitim faaliyetlerinde kişisel gelişim programlarına yer verilmedi.
2. Okul yöneticilerin mesleki özelliklerinin gelişimini sağlamak amacıyla mesleki hizmet içi eğitim programlarına katılımları teşvik edilmelidir
3. Okul yöneticilerinin kavramsal becerilerinin geliştirilmesi için lisansüstü programlara devam etmeleri teşvik edilmelidir
4. Hizmet öncesi öğretmenlik eğitiminde öğretmen adayları aynı zamanda okul yöneticisi adayları olarak değerlendirilmelidir. Bu çerçevede etkin okul yöneticilerin yetiştirilmesi için hizmet-öncesi öğretmen eğitimi programlarında yöneticilik ve liderlik programlarına yer verilmesi gerekir.

Kaynakça

- Ağaoğlu, E., Altınkurt, Y., Yılmaz, K., & Karaöse, T. (2012). Okul yöneticilerinin yeterliklerine ilişkin okul yöneticilerinin ve öğretmenlerin görüşleri (Kütahya ili). *Eğitim ve Bilim*, 37(164), 159-175.
- Akbaşı, S., Üredi, L., Yolcu, H., & Loğoğlu, P. K. (2017). Analyzing the metaphorical perceptions of secondary education students related to mathematics teacher and mathematics course. *Kastamonu Education Journal*, 25(6), 2283-2292.
- Akpınar, S., & Yıldız, Ş. (2018). The perceptions of accounting and accountant on social network sites: an evaluation over the ekşi dictionary. H. Kapucu, Ç. Bektu (Ed), *Current Debates In Accountingve Finance*, (41-63). IJOPEC Publication Limited.
- Akyol, B., & Kapçak, C. B. (2017). Pre-Service teachers' perceptions of "administration" and "school principal" reflected through metaphors. *European Journal of Education Studies*. 3(10), 293-309.
- Aslan, O., Bilgili, A., & Kaya, A. V. (2018). Liselerde okuyan öğrencilerin okul müdürüne ilişkin metaforik algıları. *Bilim Armonisi*, 1(1), 11-17.

- Aydın, M. (1998). *Eğitim yönetimi*. Hatipoğlu Yayıncılık.
- Balyer, A. (2012). Çağdaş okul müdürlerinin değişen rolleri. *Journal of Kırşehir Education Faculty*, 13(2), 75-93.
- Boz, E. (2015). Kullanıcı ve sözlük ilişkisi. *Erdem*, (69), 41-52.
- Bursalıoğlu, Z. (2012). *Okul yönetiminde yeni yapı ve davranış*. Pegem Akademi Yayıncılık.
- Büyüköztürk, Ş., Çakmak, E. K., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş., & Demirel, F. (2017). *Bilimsel araştırma yöntemleri*. Pegem Akademik Yayıncılık.
- Çağlar, A., Yakut, Ö., & Karadağ, E. (2005). İlköğretim okulu müdürlerinin öğretmenler tarafından algılanan kişilik özellikleri ve liderlik davranışları arasındaki ilişkinin değerlendirilmesi. *Ege Eğitim Dergisi*, 6(1), 61-80.
- Çobanoğlu, N., & Gökalp, S. (2015). Öğretmen adaylarının okul müdürüne ilişkin metaforik algıları. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 12(31), 279-295.
- Döş, İ. (2013). Mutlu okul. *Eğitim ve Bilim*, 38(170), 266-280.
- Duman, K., & Özdoğru, G. (2018). Dijital emek ve kullanıcı içeriğinin metalaşması: katılımcı sözlük yazarları üzerine inceleme. *Erciyes İletişim Dergisi*, 5(4), 75-99.
- Erdem, R., & Bardak, N. (2010). Türkiye'deki yönetim ve organizasyon otoritelerinin 'ekşi sözlük'perspektifi ile incelenmesi. *Sosyal ve Beşeri Bilimler Dergisi*, 2(2), 113-120.
- Gürbüz, R., Erdem, E. & Yıldırım, K. (2013). Başarılı okul müdürlerinin özellikleri. *Dicle Üniversitesi Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Dergisi*, (20), 167-179.
- Gürel, E., & Yakın, M. (2007). Ekşi Sözlük: Postmodern elektronik kültür. *Selçuk Üniversitesi İletişim Fakültesi Akademik Dergisi*, 4(4), 203-219.
- Gürsel, M., & Ünal, A. (2015). Teachers' lounge according to the social sharing site ekşi sozluk. *In Proceedings of Teaching and Education Conferences (No. 2404122)*. International Institute of Social and Economic Sciences. Teaching and Education Conference.
- IAB Türkiye İnternet Ölçümleme Araştırması Gemius (2019). Aralık overnight 2019 top 20 listeleri. https://www.iabturkiye.org/UploadFiles/TopTwentyFiles/Internet_audientecopl_ist_12_2019_Overnight.pdf 12.04.2020 tarihinde adresinden erişilmiştir.
- Karakuş, M., & Töremen, F. (2006). Denetçi gözüyle yönetici yeterlikleri: İlköğretim okulu yöneticileri üzerine bir araştırma. *Atatürk Üniversitesi Kâzım Karabekir Eğitim Fakültesi Dergisi*, (13), 175-189.
- Karataş, Z. (2015). Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri. *Manevi Temelli Sosyal Hizmet Araştırmaları Dergisi*, 1(1), 62-80.
- Korkmaz, M., & Çevik, M. S. (2018). Ortaokul öğretmenlerinin müdür kavramına ilişkin metaforik algıları. *Kuramsal Eğitimbilim Dergisi*, 11(4), 973-1002.
- Kasalak, G. (2020). Okul yöneticileri kendi mesleki gelişim etkinliklerini nasıl algılıyorlar? *Yaşadıkça Eğitim*, 34(1), 111-130.
- McEwan, E. K. (2018). *Etkili okul yöneticilerinin 10 özelliği*. N. Cemaloğlu (Çev. Ed.). Pegem Akademi Yayınları.
- Merriam, S., B. (2013). *Nitel araştırma desen ve uygulama için bir rehber*. S. Turan (Çev. Ed.). Nobel Yayıncılık.
- Örücü, D. (2014). Öğretmen adaylarının okul, okul yönetimi ve Türk eğitim sistemine yönelik metaforik algıları. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi Dergisi*, 20(3), 327-358.
- Özmen, F., Aküzüm, C., & Sünkür, M. (2012). Sosyal ağ sitelerinin eğitsel ortamlardaki işlevselliği. *Education Sciences*, 7(2), 496-506.

- Öztürk, M. F., & Talas, M. (2015). Sosyal medya ve eğitim etkileşimi. *Zeitschrift für die Welt der Türken/Journal of World of Turks*, 7(1), 101-120.
- Polat, S., Uğurlu, C. T., & Aksu, M. B. (2018). Okul Yöneticilerinin Kendi Mesleki Gelişimleri ve Okulu Geliştirmeye Yönelik Liderlik Davranışlarına İlişkin Görüşleri. *Eğitimde Nitel Araştırmalar Dergisi*, 6(1), 205-224.
- Şahin, A., & Sabancı, A. (2018). Pedagojik formasyon eğitimi öğrencilerinin okul yöneticileri ile öğretmenlere ilişkin algıları: metafor çalışması. *Turkish Studies*, 13(4), 1057-1082.
- Şantaş, F., & Kahraman, G. (2017). Sağlık çalışanlarına yönelik algı: Hekim, hemşire ve eczacının ekşi sözlükte sunumu. *Gümüşhane Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Elektronik Dergisi*, 8(19), 207-226.
- Şen, Ş. (2017). Eğitim açısından toplumsal değişim ve yenileşme. E. Karip (Ed.), *Eğitim bilimlerine giriş*, (s.148-160). Pegem Akademi Yayıncılık.
- Şeşen, H., Soran, S., & Caymaz, E. (2014). Toplumsal kültürün üniversite öğrencilerinin girişimcilik niyetine etkisi: sosyal ağ kullanımının aracılık rolü. *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 41,93-106.
- Şimşek, H., & Yıldırım, A. (2011). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Seçkin Yayıncılık.
- Şişman, M. (2007). *Örgütler ve kültürler: Örgüt kültürü*. Pegem Akademi Yayıncılık.
- Şişman, M., & Turan, S. (2004). Eğitim ve okul yönetimi. Y. Özden (Ed.). *Eğitim ve okul yöneticiliği el kitabı*. (99-146). Pegem Akademi Yayıncılık.
- Tokel, S., Başer, D., & İşler, V. (2013). Türkiye'deki ebeveynlerin çocuklarının internet ve sosyal paylaşım siteleri kullanımına yönelik bilgi seviyeleri ve algıları. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 9(1), 225-236.
- Töremen, F., & Kolay, Y. (2003). İlköğretim okulu yöneticilerinin sahip olması gereken yeterlikler. *Milli Eğitim*, 160. <http://yayim.meb.gov.tr/dergiler/160/toremen-kolay.htm>.
- Tuğluk, M. N., & Kürtmen, S. (2018). Türkiye'de öğretmen yeterlikleri. *Journal of Social Sciences/Sosyal Bilimler Dergisi*, (30), 809-841.
- Yalçın, M., & Erginer, A. (2012). İlköğretim okullarında okul müdürüne ilişkin metaforik algılar. *Journal of Teacher Education and Educators*, 1(2), 229-256.
- Yalçın, M., & Erginer, A. (2014). İlköğretim okulu öğrencilerinin okul müdürü algılarına ilişkin yaptıkları çizimler. *Eğitim ve Bilim*, 39(171), 270-285.

Extended Abstracts

Introduction

Today's society is intertwined with information and communication technology. One of the commonly used tools among information and communication technologies is the internet. Through the Internet, people, communities and different cultures interact simultaneously and sequentially. This interaction shapes the way people, communities and societies live (Özmen, Aküzüm & Sünkür, 2012). On the other hand, with the development of internet technology, social networking sites (social media) started to be used widely. Examples of these social networking sites are youtube, twitter, facebook, ekşi sözlük , uludağ sözlük (Öztürk & Talas, 2015). Social networking sites are an environment where people reflect their feelings, thoughts and experiences. Individuals who want to access information benefit from various social networking

sites. Access to this information activity also affects the feelings and thoughts of individuals (Tokel, Başer & İşler, 2013).

In Turkey most frequently visited social networking sites, respectively first google.com, second youtube.com third, facebook.com... twelveth row comes the eksisozluk.com sites (IAB Turkey Internet Measurement Research Gemius, 2019). Ekşi sözlük is ranked first among social networking sites, similar participating dictionary sites. Individuals' feelings and thoughts regarding basic concepts related to the field of education are reflected in participatory dictionaries such as ekşi sözlük. In ekşi sözlük, content for the concept of school principal, which is one of the basic concepts specific to the field of education, is produced. These contents produced for the concept of school principal reflect the perceptions of the school's external stakeholders. The perception of the school's external stakeholders should be determined regarding the concept of school principal.

The purpose of this study is to analyze the data of social media (sour dictionary) for the concept of school principal. For this purpose it is to answer the following questions:

1. What are the personal characteristics of the school principal based on perceptions on social media?
2. What are the professional characteristics of the school principal based on perceptions on social media?

Method

This research is designed according to document analysis method, which is one of the qualitative research methods, in order to determine the perceptions of sour dictionary writers towards the concept of school principal. Document analysis method in examining the events and documents relating to the case are systematically examined (Yıldırım & Şimşek, 2011; Merriam, 2013).

The data of this research were accessed from the sour dictionary social networking site. The word school principal was used as a keyword. 49 comments were produced under the heading of school principal. 12 of these comments are not included in the analysis because they contain insults and profanity. A total of 37 comments on the principal were included in the analysis. The aforementioned data on the concept of school principal covers between 06.07.2005 and 25.10.2019.

Content analysis technique was used in the analysis of the data. Data similar to each other in the content analysis technique are collected under the same category or themes (Karataş, 2015) Thus, explanatory concepts and themes related to the subject examined are accessed. The main purpose in content analysis is to reveal the concepts and relationship that help explain the data (Büyüköztürk, Çakmak, Akgün, Karadeniz & Demirel, 2017).

37 comments included in the analysis were read and an impression was obtained. Then these comments were analyzed sentence by sentence and categories were created. Sub-themes were created according to the similarities of the categories with each other. Sub-themes are gathered under the theme of personal and professional characteristics. The frequency table related to the categories, sub-themes and themes determined as a result of the analysis was created.

Findings

Personal characteristics theme consists of two sub-themes, namely positive and negative personal characteristics. The positive characteristics sub-theme consists of responsible, stimulating, engaging, disciplined and personality styles. The negative features sub-theme consists of conformist, selfish, unreliable, visionless, emotional, frightening, lack of empathy, status-loving and oppressive categories.

The theme of professional characteristics consists of three separate sub-themes: relationship with people, duty and relationship with the organization. The relationship with people sub-contact consists of the categories of making speeches, not communicating, motivation factor, and not caring about participation in the decision. The relationship with the task sub-contact consists of categories of abuse, non-guidance, supervisory, signature work, business manager, ensuring discipline. The relationship with the organization sub-theme, organizational status, selection and appointment are biased and consist of the vision of the school.

Discussion, Result and Suggestions

In this study, it was concluded that school principals are perceived negatively in terms of personal characteristics according to the perceptions of social media writers. In this context, Çağlar, Yakut and Karadağ (2005) emphasize the importance of the personal development of school principals. The development of the personal characteristics of school administrators should be considered

According to the results obtained from this research, it was concluded that more emphasis was placed on the professional characteristics of school principals on social media. Akyol and Kapçak (2017), Şahin and Sabancı (2018) have reached the conclusion that the professional and technical characteristics of school principals are more prominent than other features. This result coincides with the results of this research. The professional development of school principals is emphasized by researchers for an effective school management (Polat, Uğurlu & Aksu 2018; Kasalak, 2020).

1. The development of the personal characteristics of school administrators should be considered. In this context, personal development programs are included in MoNE in-service training activities.
2. School administrators should be encouraged to participate in vocational in-service training programs in order to improve their professional characteristics.
3. In pre-service teacher education, teacher candidates should also be considered as school principal candidates. In this context, in order to train effective school administrators, it is necessary to include management and leadership programs in pre-service teacher education programs.